

GAZDASÁGI LAPOK

42. szám.

Megjelenik minden vasárnap.

1911. Október 15.

Szivattyúk és Mérlegek

Különlegességi gyár:
GARVENSWERKE

Központi igazgatás:
Bécs, II., Handelsplatz Nr. 130.
Városi mintaraktár: Garvens W.
Bécs, I., Schwarzenbergstr. 6.

Kisküküllőmegyében (Erdély) Szászvevesszősön, szarvasmarhára és sertések bevásárlására **ügynöki és alkuszi üzletet nyitottam**, szíves megbízásokat kér a tisztelt uradalmaktól és birtokos uraktól

teljes tisztelettel

Czim: Szászvevesszős.

Posta és távirtda: Küküllővár.

Vasut: Zsidve.

Bedőházi Pál
ügynök és alkusz.

Homokértékesítés.

Akinek homokja van, kérje saját érdekében:
F. 3. Formák és szerszámok csömöszölt betonárak előállításához,
F. A. 1. Kézi üzemre berendezett betontégla- és alagsógyártás,
Cs. 6. 4. Kézi üzemre berendezett cementserépgyártás,
B. B. 1. Az üreges építőkövek (betonblokkok) gyártása,
C. S. 1. A cement- és mozaiklapok gyártása

című árjegyzékeinket és prospektusainkat; kérje anyagának díjtalan megvizsgálását, mérnökünk látogatását és tekintse meg üzembem mintatelepünkön összes cementipari homokértékesítő **gépeinket.**

Szántó és Beck mérnök, cementipari gépek gyártása
Budapest IX., Viola-utca 7. sz.

Alkalmi birtokvétel!

Eladó Nyitra megyében circa **600 kat. holdas birtok, szeszgyárral.** Ára mindennel együtt **400.000 korona.** Bővebb felvilágosítást ad:

Röjtöki Bauer Antal

földbirtokközvetítő irodája

Budapest, VIII., Baross-utca 4. szám.

Telefon 166-66.

HASZONBÉRLET!

Nógrád megye déli szélén, a Galga völgyében, Budapesthez két és fél órára, Galgaguta vasúti állomás tözsomszédságában, Galgaguta és Berczel község határában tekvő 1250 magyar holdnyi, 1000 hold szántóföld és 250 hold legelő erdő és rétből álló birtok holdanként 24 koronáért és az adóért november elsejétől bérbeadó. A földek kitűnő minőségűek, az épületek mind jókarban, részben egészen újak, kényelmes bérlői lak a vasúti állomással átellenben. Szalma és takarmány átadatik, instrukció megváltható. Közelebbi felvilágosítás **dr. Csengey Gyula ügyvédnél, Budapesten, IX., Csillag-utca 4. szám** alatt nyerhető.

Őszi trágyázás!

A valódi lóhere-védjegyű

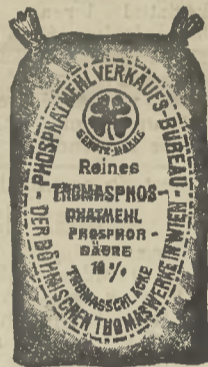
THOMASSALAK

a legjobb és legolcsóbb, minden növényhez alkalmazható foszfor-savas **MÜTRAGYA**, melynek tisztaságáért, beltartalmáért és porfinomságáért mindenkor garantálunk.

Magyarországon 30 év óta van a legjobban bevezetve!

MINDEN ZSÁK EZEN VÉDJEGYVEL VAN ELLÁTVA!

Belföldön az egyedüli **THOMASSALAK-GYÁR!**
Óvakodjunk külföldi THOMASSALAK-utáztatoktól!

Árjajánlatok, szakiratokkal és minden egyéb felvilágosítással készségesen szolgál!

László Marcell
Budapest, VI., Eötvös-u. 28.

a csehországi Thomasművek magyarországi vezérképviselője.

FIGYELEM! FIGYELEM!
Az idén kivételes olcsó, árjajánlattal szolgálhatunk! — Vétel előtt szíveskedjék árjajánlatot kérni! — Eredeti stassfurti kálisókkal és kálintal legolcsóbb napi áron szolgálhatok!

Sertés-eladások és vételek

legjobban és legpontosabban eszközöztetnek, úgy sovány, mint hizott állapotban.

URL REZSŐ

sertésbizományosnál

Budapest, VIII., Népszínház-utca 22.

(Polgári sertésüzem bérpalota.)

Telefon 97-05 intornán. — Felvilágosítással készséggel szolgál.

Őszi trágyázás!

Valódi **Star-Marko** védjegyű

THOMASSALAK

Valódi csak, ha ilyen zsákban van és eredeti ólomzár van rajta. Minden zsák tartalomjelzéssel van ellátva.

ÓVAKODJUNK A HAMISÍTÁSOKTÓL!

Kalmár Vilmos

a Thomasphosphatfabriken, Berlin, vezérképviselője

Budapest, VI., Andrassy-ut 49.

A több mint 25 év óta fennálló **csakis** gőzekéket gyártó **HEUCKE A. hausneindorfi gőzekegyár**

tulhevitett (forrógőz) rendszerű gőzeke-készleteit szállítja a magyarországi vezérképviselőt:

Komáromvidéki Takarékpénztár r.-t. Komáromban.

NAGYON takarékos szén- és vízfogyasztás. Rendkívüli MUNKAERŐ.

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORIZMICS LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELVE:
Mozunk mező gazdaságunk helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre	16 kor.
Fél évre	8 .
Negyed évre	4 .

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Múzeum-körút 7. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz ozimzendők.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala vess fel.
Arjegyzik ingyen és bérmentve.

Hirdetési mellékletek jutányos árban fogad-
tatnak el.

Az e lapokban foglalt cikkekért minden utányomási jog
fentartva.

KÉZIRATOKAT A SZERKESZTŐSÉG NEM AD VISSZA

TELEFON: 623.

TARTALOM.

Szemle. — ix	Lap
Gazdasági levél. — Bölönyi Dénes	716
A burgonya téli eltartása. — Hirschfeld József	716
A sörtörkölyről. — Dr. Zaitschek Arthur	718
A törpe gyümölcsfák nevelése. — Balogh Bálint	719
Könyvismertetés	719
Kérdések és feleletek	720
Kérdések: A földbirtok bérbeadásával a gazdasági jogviszony a birtok tulajdonosával megszűnik-e? G. D. — Közös bika napi eltartása. Sz. B. — Koczák elvetélté ellen. E. E. — Legelőjavítás ősszel. T. V.	
Feleletek: A legalkalmasabb kaptár méhészkedéshez. Balogh Bálint — Lefújandó méhek megmentése. Balogh Bálint. — A fű meghagyása parkokban ősszel. F. Z. — Éves eselőd nélkül miként lehet gazdálkodni. Kiss Ferencz. — Koczasertés hizlalása. Szücs János	
Hírek	721
Aprók	722

SZEMLE.

(Időjárás. — Termésbecslési lehetetlenségek. — Még mindig az argentinai hus? — Az osztrák tölke beözönlése. — Az exportprémiumok leszállítása Németországban. — A romániai termés. — Élelmes répa-termelők. — Állatértékesítő egyesület. — München éheznek.)

A Meteor szerint a meleg, száraz időt a 10—12-iki napok hatásköre van hivatva megdönteni, nagyobb mérvű csapadékkal és hőcsökkenéssel. Október havának változási napjai 10—12—15—18—22—23—24—27 és 30-ára esnek. Ezek közül legerősebbek: 10—12—18 és 24-ikiek. Október hó 10-ig, vagyis ennek hatásköréig tart el az állandóbb jellegű száraz, enyhe idő. Ekkor azonban igen változó jellegű időjárást várhatunk, hűvös, szeles és csapadékos jeleggel, mit a 18-ika lesz hivatva ismét mérsékelni. A 22—23—24 és 27-ike egymással ellentétes jellegű napok változó, de inkább száraz, mint csapadékos jellegű időjárást vannak hivatva hozni, úgy hogy a változások, hőmérsékleti különbségek, leginkább szeles jelleggel fognak lejárni.

Eső és hűvös időkben most volt és van részünk, bárha déltájban felmelegszik az idő. A falukon azonban este erősen fűtenek, különösen az északnyugati és keleti megyékben. Fújnak a tót szelek!

A termésbecslésről újabb adatokat bocsátott közre a földmívelésügyi miniszterium. A mit

röviden kiböngészünk belől, az az, hogy az esők következtében „felüdült kukoricaszár”-ról fantáziál a communiqué, és ezzel el akarja hitetni, hogy vége a takarmányhiánynak. Tagadhatatlan, hogy ma már azon tul vagyunk, mintha a kukoricaszár csak fűtőanyag jón, mert hiszen a szártépőkkel elvermelve, vagy a csalamádé telekizve és azután szecsakázva igen jó takarmány, de hogy a már egyszer lomha, kiégett kukoricaszár az eső által felüdülné, az bolondéria. De elég baj az, hogy Erdélyben alig érik be a tengeri, pedig tengeriben az idén főleg Erdélyre kell támaszkodnunk. Az, hogy a jelenlegi kimutatás 30.000 q-al többet prognosztizál 7'69 q-os átlagban, az már teljesen hidegen hagy és csak mosolygunk a pontos kimutatásokon. A burgonya termése 37'45 q az átlagban és szám szerint 40,880.000 q a két hét előtti 39,180.000 q jelzéssel szemben. A köles és tatarka, a hüvelyesek, takarmánymag, csalamádé, széna, káposzta, szalastakarmány, bükköny és lóhere számszerinti kimutatását nélkülözzük, csak annyit tudunk meg, hogy a cukor- és takarmányrépára, valamint a rétekre, legelőkre üditőleg hatottak az esőzések. Mindezt a gazdák ugysis tudták és látják s így teljesen feleslegessé vált az ilyen termésjelzés újabb kiadása.

Gróf Károlyi Mihály interpellációja az argentinai, szerb és román huskérdésekben kissé idegessé tette gróf Serényi Béla minisztert. Károlyi élesen támada és ki is jelentette, hogy legjobb áttérni akkor az önálló vámterületre ha gazdasági termelvényeink védelemben nem részesülnek. „Arról szó sem lehet, hogy az osztrákok a a kiegyezésen rést üssenek”. Ez becsületes bejelentés volt. A miniszter hivatkozott a nemzetközi szokásra, hogy míg a tárgyalások folynak nincs válasz. Erdemileg pedig senki sem nyilatkozott a kérdéstről és sajnálja, hogy a magyar gazdasáradalom mindent a kormánytól vár, de sohasem áll mellé, mint az osztrákok gazdaságközsége és sajtója. Hát a miniszter ezen kijelentésére az a válaszuk, hogy az argentinai és egyéb husok beözönlése a magyar mezőgazdaságot alapjában megingatja, hogy érdemileg a miniszterelnök igenis beszélt egy mérsáros deputáció előtt, melylyel a gazdaközönseget megrémítette. Hogy a gazdák mindent a földmívelésügyi minisztertől várnak annak oka a centralizáció rendszerében rejlik. A nagy titokzatoság is melybe a kérdést burkolják nagyon is furcsá. Mi bizonyára a pártatlanság elvét fennen lobogtatjuk és dicsérjük a minisztert a miben azt megérdemli. De most nincs igaza!

Az osztrák tölke szépen terjeszkedik hazánkban. Valamire való vállalat osztrák tölke nélkül elképzelhetlen. A székesfőváros angol és francia kölesöne miatt vérszemet kaptak az osztrák bankok. A „ne hadd magad Schlesinger” jelsza-

vak után indulva bevonult a „Zivnostenka Banka” a cseh nagytölke és most már nálunk szerephez is jutott. A Gründolásokban benne van. És a mit a magyar bankok megtenni nem mernek 4³/₄%-ot fizet takarék betétekre. Milyen haszna lehet ha ily nobilesan fizet?

Németország minden kritikán alóli terméséről az alkothat magának képet, a ki olvassa a berlini kereskedelmi kamara sürgős beadványát a kormányhoz, a miben kéri az exportprémia-
nak csökkentését tonnánként 15 márkával vagyis ezentul buzánál az eddigi 55 márká helyett 40 márkát, rozsnál és zabnál az eddigi 50 márká helyett 35 márkát térítsenek meg az exportöröknek. Egyuttal kéri a tengeri 30 márkás beviteli vámjának 16 márkára, a zab 50 márkás vámjának 28 márkára való leszállítását, valamint az árpa és takarmánycikkkel teljes vámentességét. Ezek a rendszabályok persze lanyhító hatással volnának Németország gabonaáraira, a melyek ma Európában a legmagasabbak. Midőn e sorokat írjuk, a gabonaárak Berlinben a Budapesti árak felett lebegnek mintegy 60 fillérrel. Az árak pedig effektív árura nálunk a következők: buza 24'35—24'90, rozs 20'05—20'55, zab 18'30—19'70, takarmányárpa 17'90—18'70, tengeri 18'90—19'10.

A végleges hivatalos jelentés szerint Románia idei buzatermése 33 millió hektolitert tesz, szemben a júiusi 30'5 millió q becsléssel és a tavalyi 39 millió q eredménnyel. A kukoricza hozama 40 millió hektoliter, a mi valóságos rekord. A belszükséglet 15—16 millió hektoliter, exportra marad tehát 24—25 millió hektoliter kukoricza, a mi kukoriczaárainkat á la baisse befolyásolta volna, ha közbe nem jön Szerbia kiviteli tilalma, mely a zab, árpa és tengerire szól. Németországnak ez gondot okoz.

Társzerkesztőnk Galanthán élvezve az arany-szabadságot, a következő hirt küldötte be hozánk folyó hó 10-iki kelettel:

„Az őszi vetések gyönyörű zöldek paszsió őket nézni. A répát nyakra-főre szállítják s ez az oka, hogy minden épkezláb ember, asszony és gyerek répát szed s cselédet sem igen kapni ilyenkor még, mert a 16 esztendő fruska is keres egy nap két koronát. A répákat kisbirtokosoktól, kik nem szerződtek gyárral, összeveszi egy élelmes középbirtokos, ad 3—3'2 kor. per q; ő aztán szerződése alapján cukortartalom-prémium szerint adja át a cukorgyárnak s mm.-ként nyer tisztán 12—14 fil.-ért, így is van körülbelül két kor. haszna egy szekér után s tekintettel arra, hogy jó egypárszáz esz-közzel meg fog vásárolni ezen őszi idényben, azt hiszem, pár ezer korona hasznót vág zsebre. Hjah! Mai napság élelmesnek kell lenni!”

**Hazai, valamint porosz szeneket
a legjobb minőségben és legelőnyösebb árban
a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete**

Budapest, V. ker., Alkotmány-utca 31. sz. szállít.

Kérjünk árajánlatot! — Téli szükségletünket már most rendeljük meg!

életképesek s elterjedni nem tudnak. Nagyobb jelentőséggel bír, hogy különösen Németországban melasztakarmányok alkatrésze gyanánt kiterjedten használják a szárított sörtörkölyt, melynek nagy fehérjetermésű, igen kedvezően egészíti ki a szénhidrátban gazdag, de fehérjét nem tartalmazó melaszt.

A törpe gyümölcsfák nevelése.

Azon gyümölcsfákat, melyeknek a törzse a földszinttől számítva 40—50 cm.-nél nem magasabb, törpefáknak nevezzük.

A törpefákat csak újabb időben kezdik némi figyelemre méltatni, azonban még mindig nincsenek oly mértékben elterjedve, mint azt nagyon sok kiváló tulajdonságuknál és előnyös oldalainál fogva megérdemelnék. Így a törpe fa határozottan szebb, nemesebb, nagyobb, szóval minden tekintetben kiválóbb gyümölcsöt terem, mint az ugyanolyan fajú magastörzsű fa, sőt van olyan gyümölcs is, pl. a téli fehér kalvillalma, mely csakis törpefán terem igazán fajnemes gyümölcsöt. A törpefán a potyogósabb fajta, a szélnek kevésbé ellenálló gyümölcs is jobban megmarad (pl. az erdei vajkörte, téli esperes körte), a mi természetes is, mert a törpe fa alacsony s így a szélnek nincs úgy kitéve, meg azután ezen nemcsak a gyümölcs, hanem a

Láthatjuk már ezekből is, hogy a törpefáknak számos kiváló tulajdonságuk van, azok tehát minden tekintetben megérdemlik a figyelmet.

Törpefákat általában nem lehet minden alanyon nevelni. Olyan vadoncz való ehhez, a melyen az oltvány gyöngébben hajt, a melyen tehát, már az alany természeténél fogva, törpe marad a fa. Így körténél birset, almánál doucint vagy paradicsomalmát, baracknál Szt. Julien szilvát, szilvánál prunus mirabelle-t, meggyénél sajmeggy-alanyt válasszunk. Ha a közönséges vadócokra nemesített fákat akarnánk természetellenesen, metszés által törpévé nevelni, ez visszafelé sülne el, mert minél inkább visszavágnánk, annál inkább fába hajtana s igen későn indulna termőre. Nemesítésre az összes módozatok között legtöbbet ér az alvószemzés, de azért a tavaszi oltás különböző fajai is eredményesen használhatók.

A megéledt oltványokat már a második évtől

törpefákon rendes termést akarunk, úgy nem mulaszthatjuk el a májusi, vagyis zöldmetszést, mely az egyes hajtások visszacsipéséből áll, de emellett augusztusban is kell metszenünk, mert így a gyümölcscrügyek tökéletesebb kifejlődését mozdítjuk elő.

A törpefák gondozása különben majdnem teljesen megegyezik a többi a gyümölcsfák kezelésével, azonban tekintettel arra, hogy a gyökérzete nem hatol olyan mélyen a talajba, a nyári szárazság idején az öntözést megkivánja s mivel ilyenkor képződnek a következő évi termő rügyek, ezt nem is tanácsos elmulasztani. Mivel a törpefa gyökérzete mindjárt a föld színe alatt szétterül, a fa környékét megásni nem szabad.

A mi pedig a törpefák egymástól távolságát illeti, azokat sokkal közelebb ültethetjük egymástól, mint a magastörzsűeket, mert míg az utóbbiakat 10—12 méternyire ültetjük egymástól, addig a törpefák egymástól távolsága a különböző fajok szerint 2—4 m. Azonban inkább ritkábban ültessük a fákat, mint tulsűrűn, mert itt is nagyon igaz az a régi jó közmondás, hogy „a ki sokat markol, keveset fog.”

A törpefákat igen czélszerűen ültethetjük délnéző falak vagy kerítések mellé is s mivel itt a hideg éjszaki szelektől meg van védve, sőt a fal által visszavert meleg is éri, sokkal szebben fejlődik rajta a gyümölcs, sőt a délebbi vidékekre való kényesebb gyümölcs is megterem. Láttam a Szepességben olyan helyen (magas hegyek közt), ahol egy-két almafán kívül más gyümölcsfát látni nem lehet, egy épület déli oldalán gyönyörű törpe kajszinbarackfákat gyümölcselel megrakva. A szabadba ültetett barackfák itt meg nem maradnak.

53-ik ábra. Három éves korában gyümölcsöthozó törpe körtefa és a törpefák nevelése.

szára is tökéletesebben kifejlődik. A törpefának sokkal kevesebb hely szükséges, árnyékot nem csinál, hamar termőre indul, az is igaz ugyan, hogy korán, átlag 10—15 év alatt kitermi magát s tovább tartani nem érdemes.

Mivel a törpefa igen hamar termőre indul, különösen ki lehet vele használni az ujonnan létesített, magastörzsű fákkal beültetett gyümölcsösökben a fák közeit, mert mire a magastörzsű fák megterebélyesednek s termőre indulnak, akkorra a törpefák kitermették magukat, de ez alatt az idő alatt meg is fizették nemcsak a rájuk fordított fáradságot, de illendő hasznót adtak a gyümölcsös által elfoglalt föld után is, a mi különben elmaradt volna.

A törpefákat lehet szőlő közé is ültetni, mert árnyékot nem csinálnak.

Nagy előnyük az is, hogy a különféle rovaroktól sokkal könnyebb megvédelmezni, mint a magastörzsűt, részben, mert könnyebben permetezhetjük, részben, mert a nagyobb kártevőket (pl. a bundás bogár) könnyebben leszedhetjük.

kezdve rendszeres metszés alatt tartjuk s különböző alakú, így pl. gömb, gula, kehely stb. alakú koronákat vagy esetleg u. n. alakfákat nevelhetünk magunknak. Ábráink szerint az egy éves csemetéket az erősség szerint a föld színétől számítva 40—50 cm.-nyire visszavágjuk (a) s fölülről 2—3 rügyet megvakítunk, úgy, hogy a vezérhajtás fölött 4—5 cm. csonk maradjon, ehhez kötjük majd a vezérhajtást, így az egyenesen nő. Ezt a csonkot azonban júliusban eltávolítjuk s a metszés helyét oltóviasszal kenjük be. A vezérhajtáson kívül a szükséghez képest 3—5 hajtást hagyunk meg (b). Gyakran megtörténik, hogy egyik-másik rügy, melyből hajtást reméltünk, alva marad, ha azt akarjuk, hogy ez kihajtsa, úgy föléje félholdalaku bemetszést csinálunk a fa kérgén (d). A két éves csemetéket állandó helyükre ültetjük s ismét visszametszük őket (c), éppen nem lehetetlen, hogy már a harmadik éves korában virágozik, sőt termést is ad (nálam ez évben 5 drb 3 éves törpe fa virágozott, sőt kettő termést is adott (2. ábra) a negyedik évben azonban biztosan termőre indul. Ha a

Lehet törpefákból igen szép lugost, redélyt is nevelni, ezek igazán szép s e mellett hasznos kertdiszt is képeznek.

Végül meg az ugynevezett alakfákról is meg kell emlékezni. Ezeknek ugyan nincs valami nagy gyakorlati jelentőségük s inkább csak mint különlegességek, mint érdekes kertdiszt érdemelnek figyelmet. Ezek a legkülönfélébb alakban nevelhetők, így: orsó, legyező, kettős legyező, karosgyertyatartó, üst stb. alakban. Ezek nevelése nem olyan nehéz, mint az első tekintetre látszik. A fákat megfelelő módon metszük, kiköztözzük s némely esetben összeoltjuk.

Balogh Bálint.

KÖNYVISMERTETÉS.

Megjelent a Kodolányi-féle Gazdasági Zsebnaptár. Ezelőtt ötvenkét évvel indította meg boldogult Kodolányi Antal az első magyar »Gazdasági Zsebnaptárt«, hat évve

Mc Cormick tengerekéveköti-aratógép

vágja és kévébe köti a tengerit, egyformán, jól, akár rövid- vagy hosszuszárú, akár áll a tengeri vagy pedig dült. 26. ang. hüvelyk sortávolságtól feljebb alkalmazható. A kötőszerszám lényegében ugyanolyan, mint a világhírű Mc Cormick gabonakévekötié. A gép úgy van szerkesztve, hogy a tengeri csöve nem sérül meg. A kévék nagysága szabályozható. További felvilágosítással és ajánlattal szívesen szolgál:

Mc Cormick Harvesting Machine Comp., Budapest, V., Váci-ut 98.

MEGHIVÓ

A MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETÉNEK

1911. évi október hó 28-án, szombaton délelőtt 10 órakor, Budapesten, az Alkotmány-utca 31. számú ház földszintjén tartandó

RENDES ÉVI KÖZGYŰLÉSÉRE.

T Á R G Y S O R O Z A T :

1. Az igazgatóság jelentése az 1910. évi július 1-től 1911. évi június 30-ig terjedt üzletéről a zárómérleg bemutatásával.
2. A felügyelő-bizottság jelentése.
3. Határozathozatal a nyereség hováfordítása iránt, valamint az igazgatóság és felügyelő-bizottság felmentése tárgyában.
4. Nyugdíjintézeti szabályzataink módosítására vonatkozó javaslat.
5. Az igazgatóság tagjai ülésenkénti költségeinek és a felügyelő-bizottság illetményének megállapítása.
6. A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségébe 3 évre 3 tag és annak idei nagygyűlésére 5 tag kiküldése.
7. Alelnök és igazgatósági tagok választása.*)
8. A felügyelő-bizottság tagjainak választása.*)
9. Esetleges indítványok.

BUDAPEST, 1911 október 7.

Az igazgatóság-

Kivonat az alapszabályokból:

12. §.

Minden tag a közgyűlésen meg nem jelenése esetén képviseltetését meghatalmazás útján a szövetségnek a közgyűlésen megjelent egy másik tagjára ruházhatja; a meghatalmazás minden egyes meghatalmazó által külön kiállított igazolvány alapján történik, melynek alakját az igazgatóság esetről-esetre határozza meg. Gazd. sággal foglalkozó tagok a közgyűlésen való képviseltetésével írásbeli meghatalmazással jószágigazgatójukat, esetleg más gazdatisztjukat is megbízhatják. Jogi személyek és erkölcsi testületek a közgyűlésen megjelent egy törvényes képviselőjük által gyakorolják közgyűlési jogukat. Minden üzletrész egy szavazatra jogosít, de egy tag sem gyakorolhat saját üzletrészeit, illetve meghatalmazás alapján együttesen és összesen 50 szavazatnál többet. *) A kilépo tagok újból megválaszthatók.

TARTOZIK

Mérleg-számla

KÖVETEL

VAGYON	Korona	fillér	TEHER	Korona	fillér
Pénztári készlet	55046	43	Szövetkezeti alaptőke	887200	—
Künnlevő utánvétek	31542	54	Tartalékalap	280000	—
Értékpapirkészlet	24390	40	Tagok vásárlásainak visszatérítési tőkék	419040	28
Váltókészlet	1037514	55	Hitelezők	2034772	78
Árukészletek	717761	32	Folyószámlabetétek	1792665	54
Adósok	5592821	94	Tisztviselők és szolgák nyugdíjintézete	478140	58
Felszerelési ingóságok	200	—	Adósok fedezeti váltói	1565888	96
Letétek	267339	60	Szövetkezeti ingatlan jelzálogkölesőne	96090	30
Alkotmány-u. 29. sz. szöv. ingatlan	202369	20	Letéteményesek	267339	60
			Be nem váltott részjegyszelvények	33524	15
			Rendelkezésre álló nyereség	74323	79
	7928985	98		7928985	98

TARTOZIK

Veszteség- és nyereség-számla

KÖVETEL

VESZTESÉG	Korona	fillér	NYERESÉG	Korona	fillér
Személyzeti fizetések	205316	24	Áthozat 1909/1910. üzletéről	3564	16
Vállalati adó	32141	68	Áruszámlákon	397154	21
Általános üzleti költség	97821	60	Kamatszámán	K 96857·58	
Leirandó követelések	14439	65	le betéti kamat	K 70808·96	
Ingatlanadó	3925	04	Tőkekamatadó	K 7080·88 K 77889·84	18967 74
Jelzálogkölesőnkamat	4118	99	Házbérfjövedelem	12400	88
Rendelkezésre álló nyereség	74323	79			
	432086	99		432086	99

Igazgatósági jelentés: 1. A tagok létszáma: 1751 tag 4436 üzletrészszel. 2. Az üzletév folyamán kilépett: 54 tag 158 üzletrészszel, kilépését bejelentette 3 tag 7 üzletrészszel. 3. a) Befizetett üzletrész 4436, b) felmondott üzletrész 7, c) kifizetett üzletrész 158. **Évi forgalom:** 137.993,889 korona 33 fillér.

Kelt BUDAPESTEN, 1911. évi június hó 30-án.

Az igazgatóság:

Herczeg Esterházy Miklós elnök, **Barcza Károly** alelnök, **Örgöf Pallavicini Ede** alelnök, **Perczel Ferencz** vezérigazgató,
Harsány Oszkár igazgató, **Báró Ambrózy Gyula,** **Dr. Bernát István,** **Hajós József,** **Halász Zsigmond,** **Hertelendy Ferencz,**
Dr. Nagy Ferencz, **Pirkner János,** **Reusz Henrik,** **Gróf Széchenyi Bertalan,** **Szilassy Zoltán,** **Tolnay Lajos.**
 A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG: **Ébersz Károly** elnök, **Eösz Ferencz,** **Koppély Géza,** **Szeleczky Iván.**

Uj és egyszer használt zsákok, ponyvák, kölcsön és eladás kartellen kívül.

Gazdasági lótakarók.

Távirat: **NAGEL ADOLF** Budapest, V., Arany János-utcza 10. Telefon: **35-92.**

Táviratcím:
Pokrócztelep Somogysszill

Táviratcím:
Pokrócztelep Somogysszill

Lóokrócz előnyarájajánlat!

Legkisebb szükségletnél is gyári áron!

Hogy sikerrel küzdhessünk a külföldi verseny ellen, közvetlen a fogyasztókkal óhajtunk összeköttetésbe lépni. Árunk még kisebb vételeknél nem létezett alacsonysága és árunk elsőrendű kiváló jósága reményleni engedi, hogy a hazafias gazdaközönseget állandó vevőinknek nyerjük meg. **Hogy ezt elérhessük, bármely posta- vagy vasutállomásra már két darab próbamegrendelést is bérmentve szállítunk.**

Árunk: Elsőrendű, nehéz téli uradalmi gyapjupokróczok

1. sz. legjobb minőségű, 220 cm. hosszú, 175 cm. széles, ára 5 frt 50 kr.
2. sz. legjobb minőségű, 200 cm. hosszú, 165 cm. széles, ára 4 frt 75 kr.
3. sz. legjobb min., 180 cm. hosszú, 145 cm. széles, ára 4 frt darabonként, minden kívánt színárnyalatban.

**Rendelések a beérkezés napján a legpon-
tosabban eszközöltetnek.**
**Ilyen minőségben és méretben ezen árért
egyetlen bel- vagy külföldi cég nem szállíthat.**

Megrendelési cím:

„SOHR“ Magyar Lóokrócz Szétküldési Telepe, Somogysszill.

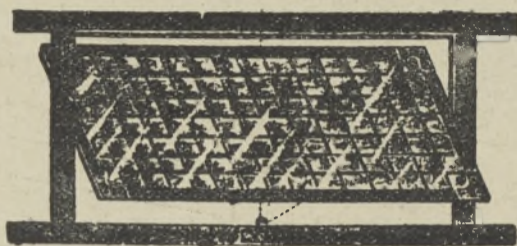
Diszbokrok, készlet 100,000 db
3-4 évesek, 30 fajban, az én választásom szerint 100 db 36 kor., 1000 db 340 kor., 10,000 darab 1600 kor., a vevő összeállítása szerint árjegyzéki árain érvényesek, amit gratis küldök. 3000 kőrifa 4-5 évesek 3-4 méter magasak száza 40-60 korona. Krebs Zoltán faiskolája Szarvason. Tessék árjegyzéket kérni.

Olcsó birtok eladó!

Kilencz hold szőlő, 14 hold erdő, hat hold rét, 39 hold szántó föld. Holdja 600 korona. Váczi József, Budapest, Gróf Haller-utcza 40. sz. ajtó 4.

HERKULES IDOMVASABLAK

Sodronyüveges istállóablak.

Mindennemű kertészeti és gazdasági építkezésekről szakszerű költségvetésekkel készséggel szolgálunk. Mindennemű vasszerkezeti munkálato-
kat elvállal és elkészít: **Farkas és Társa**
vasszerkezeti gyára BUDAPEST, VI., LEHEL-UTCZA 8. SZ.
Telefon 82-70. Kérjen ingyen árjegyzéket!

HERKULES IDOMVASABLAK

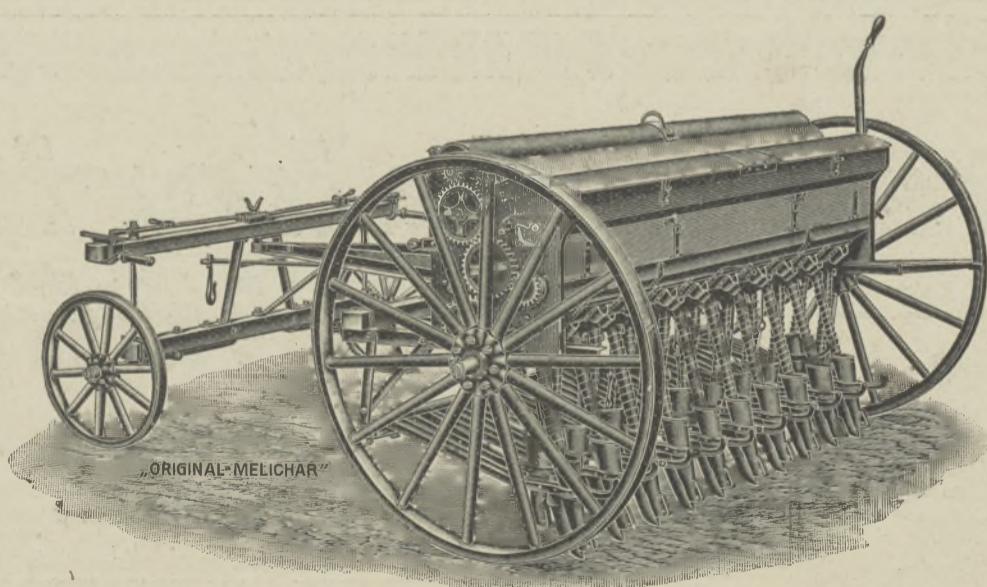
Tűzálló kaszák minden nagyságban, kézi vas-
kazetták uj és használt, 100 pár
diszlószerszám, mell- és kumet, ezüst- és arany-
diszítésűek, mindenféle munkaszerszámok, gaz-
dasági pokróczok, lótakarók, régi és uj eső-
köpenyek, halinacsizmak, zöld munkás-zub-
bonyok, mindenféle uniformisok, livrék, férfi-,
női- és gyermek-nyergék, régi és uj fegyverek,
kardok és puskák, másoló prések, gyepplőszárak,
Candage-ok és mindenféle hasonló szerszámok

olesóbban mint bárhol kaphatók, **Wien, IX., Trödlerhalle 105.**
Telefon 20.745. — A küldemény utánvétellel eszközöltetik. — Nem alkalmas tárgy
kicséréltetik. — Az államtisztviselők szállítója. — Kérem ügyelni a 105. számra.

A legegyszerűbb, legtökéletesebb és legmegbízhatóbb **sortrágyázásra** berendezett egyetemes vetőgép az

eredeti Melichar gyártmányu „IMPERATOR“

mely egy és ugyan-
azon vetőcsoroszlyán
át veti a magot és mű-
trágyát. Az **IMPE-
RATOR** vetőszerke-
zete azonos a világ-
==== hirű ====
UNICUM DRILL
vetőszerkezetével,
mely minden mag-
féleséget tetszés sze-
rinti mennyiségben a
legideálisabb elosz-
tással vet el és az
IMPERATOR mű-
trágyaszóró ké-

szüléke bármely
műtrágyaféleséget
még csomós állapot-
ban és nyirkos idő-
járás mellett is kifo-
gástalan egyenletes-
séggel hint el. Az
IMPERATOR-nál a
csövek eldugulása és
ebből kifolyólag hi-
bás vetés nem fordul-
hat elő. A Melichar
név valamely vető-
gépen egyértelmű a
legmesszebb menő
.. garanciával. ..

Több mint 50.000 Melichar vetőgép áll használatban.

Ne vegyen gyarló utánzatot, mikor csaknem ugyanazon árért eredeti Melichar-féle vetőgépet kaphat!

MELICHAR FERENCZ vetőgép és műtrágyaszórókészülékek gyára

magyarországi vezérképviselete:

SZÜCS ZSIGMOND Budapest, VI., Nagymező-utcza 68.

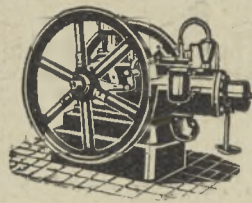
"CLIMAX"

nyersolajmotor.

Legolcsóbb, legbiztosabb tüzemő. —
Versenyképes árak. — Elsőrangú
minőség. — Több 100 referenzia.

Kérjen
ajánlatot.

**Pénzt
takarít meg!**

Bachrich és Társa

motorgyári fióktelep

Budapest, V/v., Szabadság-tér 17.

(Tőzsde-palota).

Telefon szám: 71-01. ☐☐ Sürgőnycím: „CLIMAX“.

Sebes és Antal

Budapest, VI., Dávid-utca 1/b szám.

Ajánljuk eredeti Renauer-féle motorjainkat
és szabadalm. függőleges köves darálóinkat.

Teljes takarmánkamra-berendezések.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám.

Alakult 1900. Biztosítási alap: Alakult 1900.
Alapítványok a kormány hozzájárulásával . . . . . 1,981.360— K
Tartalékok . . . . . 2,401.687 53 „

Összesen: 4,383.047 53 K

1901. évi fölösleg	90.349— K	1906. évi fölösleg	39.243 65 „
1902. „ „	59.782 26 „	1907. „ „	41.877 32 „
1903. „ „	109.331 73 „	1908. „ „	81.088 76 „
1904. „ „	72.438 23 „	1909. „ „	106.589 64 „
1905. „ „	61.780 60 „	1910. „ „	120.164 38 „

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére különféle módozatok szerint. Az üzleteredményben a biztosított tagok díjnyukban részesülnek és az 1901. évi üzletfölsőleget úgy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1902. évi üzlet fölsőlege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2—2 százalékos díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5—10 évre adták fel biztosításukat 5 százalék engedményben részesültek. Az 1907. 1908., 1909., valamint 1910. évi üzletfölsőleget pedig tartalékainkat gyarapítottuk, úgy hogy 1910. év végén a tartalékok 2,401.687 53 koronára rúgnak. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

PROPPER SAMU

mezőgazdasági gépüzletében

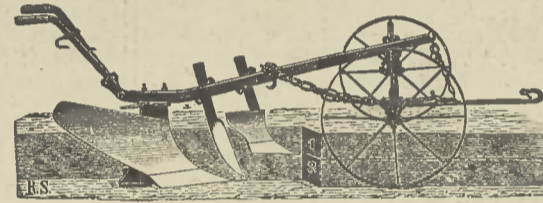
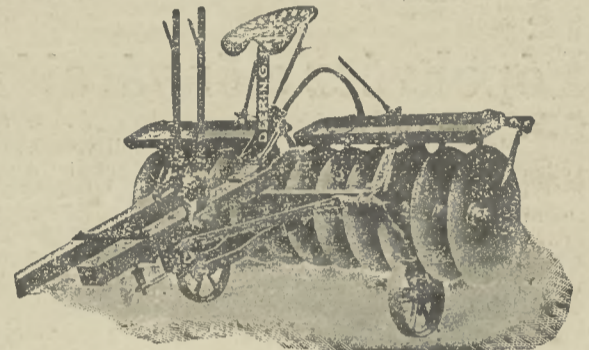
Budapest, V., Váci-körút 52. sz.

nagy választékban és előnyös árakon
kaphatók: lényeges javításokkal ellátott

Deering-féle
eredeti amerikai
aratógépek,
gyűjtőgépek,
fűkaszaló-
gépek és

**tárcsás-
boronák**

legkitünőbb
minőségben,
továbbá a valódi
„Sack“-féle

Valódi SACK-féle azótelek.

ekék, vetőgé-
pek, gruberek,
boronák, valamint
kitünő szőlőmive-
lési eszközök,
ugyszintén javított
eredeti „Westfa-
lia“ műtrágya-
szórógépek,

nemkülönbön legkitünőbb **szecs-
kavágó- és répavágógépek,**
eredeti amerikai „Ohio“ **kukori-
cza szártépőgépek** (Schredder),
**Kayser-féle gabona-centrifu-
gák, „Apollo“ meszelő- és
permetezőgépek, szalmakö-
télfonó gépek** és mindenféle egyéb
legelsőrendű gépek és eszközök.

**„Ásványi“ kukoricza-
szártépőgép**

eddig több mint 400 gép használatban.

Az egyedüli gép, mely a tengeriszárat minden részeiben a legtökéletesebben feltépi és amelyvel takarmányrépa, répafejek levéllel, egyidejűleg a tengeriszárral a legtökéletesebben felaprithatók és így egyszerre besavanyíthatók. Ezen kettős művelet semmi-
féle más géppel nem végezhető. Tökéletesített kivitelben gyártja a szabadalomtulajdonos

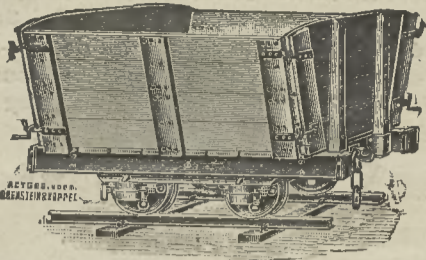
„Ásványi“ kukoriczaszártépő.

Árjegyzék és ismertetés
ingyen és bérmentve.

„NICHOLSON“

gépgyár részvénytársaság

Budapest, VI., Váci-ut 17. szám.

RÉPASZÁLLÍTÓ VASUTAK

A beálló répaidényhez ajánlunk:

VÉTELRE vagy **BÉRBE**

kedvező feltételek mellett teljes mezei vasutakat.

ORENSTEIN és KOPPEL BUDAPEST Andrassy-ut 102. szám.

FELVILÁGOSÍTÁSOK, KÖLTSÉGVETÉSEK díjmentesen.

Eladó tenyészkanok.

Nagyméltóságu gróf Karátsanyi Jenő ur bánlakai hitbizományi uradalmában az elsőrendű mangalicza sertéstenyésztéséből

50 darab egy éves tenyészkan

eladó darabonként 160 korona vételárban. Érdeklődők forduljanak az uradalmi tisztartóhoz **Bánlakon** Torontálmegye.

Azonnal szállítható kipróbált kitérő járásu, 35 tényleges lóerejű, álló típusu **BOLINDER** nyersolaj-motor, készleten Budapesten, Schvarcz József és Társa cégénél, VI., Váci-körut 53.

Elsőrendű magyarfajú Erdélyi jármosökrök,

ugyszintén 1 és 2 éves magyarfajú

Erdélyi

ökorborjúk

minden időben nagy választékban kaphatók

ALEXA MIKLÓS-nál

Szamosujvárt. (Szelnek-Doboka megye.)

A Heller-féle

„KING“

gyorsmeszelő és fertőtlenítő gép, az ecsetmunka 20-szorosát teljesíti.

Gyártók azonkívül:

Pittore és Triumph

nevű gyorsmeszelőt is.

Meszelőm szivattyúi azonnal kicserélhető golyós szelepekkel vannak ellátva, tehát nincsen eldugulás, nincsen piszkálás. Meszelőm ára (teljes felszereléssel és gyümölcsfák permetezésére alkalmas két- vagy háromágú (szóróval) 60 koronától 320 koronáig.

IG. HELLER, Bécs, II., Prater Schrotzberg-Strasse 1.

Kérjenek leírást. Képviselők kerestetnek.

Legnagyobb megtakarítás időben,

pénzben

és anyagban!

A „King“ kiváló gyorsmeszelő- és fertőtlenítő-gép sokoldalú használhatósága miatt **egy mezőgazdaságban sem nélkülözhető.** A szivattyúk teljesen tömör sárgarézből készülnek, javítások majdnem teljesen kizártak. „King“ tömlővezetékekkel **többet teljesít, mint 20 ember ecsettel** és mindenféle állványozást és előmunkálást feleslegessé tesz. Ezen gép egy nap alatt kifizetődik.

Ha jó lovat szép baromfit kövér disznót jó fejűstehenet

akar a gazda

akkor rendelje meg a világhírű min. engedélyezett gyorsízáló abrakfűszert, nélkülözhetetlen háziszer, sózás felesleges. — Használati utasítással együtt 5 kg. csomag utánvétellel bérmentve 14 korona, 1 kg. 3.00 korona. Számtalan elismerő és dicsérő levél.

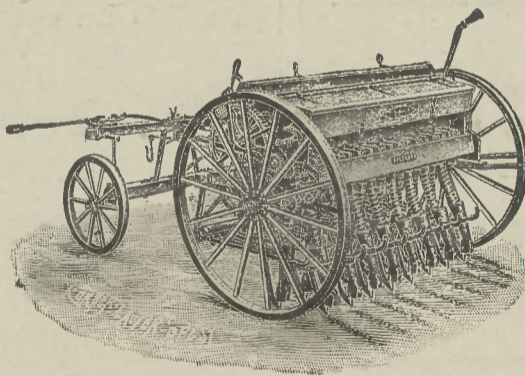

HUNGÁRIA gyorsízáló abrakfűszer vállalat **BUDAPEST** VI., Felső-erdősor 48/G.

Egy gép = Három gép

Szab. „**REKORD II**“

sorba vet — sorba trágyáz!!

A szab. „REKORD II“

egyetemes sorvetőgéppünk a losonci mezőgazdasági gépgyárban készül és az összes kulturáliamokban szabadalmaztatva van.

A szab. „REKORD II“

mindenféle gabonaneműek vetésére és a legkülönbözőbb műtrágyák kiszórására, valamint ezen műveleteknek egyidőben való végzésére alkalmas.

A szab. „REKORD II“

sorba vet és sorba trágyáz, ezen művelési mód pedig óriási terméstebbletet eredményez és a szórással szemben 50% műtrágyát takarít meg.

SZAB. „REKORD II“

a létező legtökéletesebb sorvetőgép, a legideálisabb műtrágyaszóró az egyedüli kifogástalanul működő kombinált gép

Sziveskedjék az utánzatoktól óvakodni. **A „Rekord II“ az egyedüli vetőgép, amelylyel a sorba való vetés és a sorba való trágyázás kifogástalanul végezhető**

Árjegyzékkel és árajánlattal szivesen szolgál

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérigazgatója

Budapest, V., Váci-körut 32.

GÖZMIVELÉS.

Nagyobb területek **szántását** eredeti **Fowler-féle gőzekével,** épügy **mélyrigolozást** szőlőtelepítésekhez elvállal

WOLFF ERNŐ gőzszántási vállalkozó
BUDAPEST-KELENFÖLD

Kwizda Ferencz János

az osztrák-magyar csász. és kir., a román királyi és bolgár királyi udvaroknak állatgyógyászati cikkekben való szállítója, területi gyógyszerész **Korneuburg**-ban, **Wien** mellett.

KWIZDA-féle RESTITUTIONS-FLUID

mesővíz lovak számára.
Egy üveg ára 2.80 korona.
Az udvari istállóban és versenyistállóban 50 év óta használatos, mint kitűnő erősítő szor nagyobb munka végzése előtt és után, ingyuladéseknál stb. Trainingben nélkülözhetetlen.
Védjegy, címke és csomagolás szabadalmazva.

Főraktár: **Török József** gyógyszerész, **Buda-pest, Király-utca 12. és Andrássy-út 26. sz.**

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

KWIZDA-féle szabadalmazott

PNEUMATIK BOKAVÉDŐ-SZALAGOK | **BOKAVÉDŐ-SZALAG OK GUMMIBÓL**
légszárnyal, gummiból csak fekete színben. | szürke, fekete, barna és fehér színben

4-féle nagyságban állítatnak elő és pedig bal- és jobb lábakra.

Béklyók részére, a)-b)-nél mérve:

20-22 cm. átmérőhöz	1. sz. kell,
23-24 " "	2. " "
25-27 " "	3. " "
28-30 " "	4. " "

A szabadalmazott dörzsszalagok árai:

szürke színben bonként	dara-	fekete, barna és fehér színben
1. sz. ... K 6.-	1. sz. ... K 6.50	
2. " ... " 6.50	2. " ... " 7.-	
3. " ... " 7.-	3. " ... " 7.50	
4. " ... " 8.-	4. " ... " 8.50	

Kapható: **Melke és Flanyek IV., Egyetem-u. 2., Glasz J. IV., Koronaherceg-u. 9., Hejj és Stlassny VIII., Muzem-körút 10., Huzella M. IV., Váci-u., Keleti J. Koronaherceg-u. 17., Kutscher S. VII., Rákóczi-út 32., Olbrich L. Teréz-körút 6., Wessely István IV., Váci-u.**

Kérjük gyárunkat meglátogatni.

VIHARBIZTOS TETŐT

ad **Dr. GASPARY-féle viharbiztosítékkal** el-
látott cserép, mely megbízható és olcsó. **Az ösz-**
szes gépek és formák, homok, kavics stb.-nek
cementtel való értékesítésére, m. p. tetőcsere-
pek, falazótéglák, ürtömbök, csövek, járdalapok,
lépcsők, stb. előállítására.

Dr. GASPARY & Co. gépgyára
Markranstädt (Németország).

84. sz. új brosúra ingyen.

KNUTH KÁROLY

mérnök és gyáros.

Gyár és iroda:

Budapest, VII., Garay-utca 6-8. sz.

Elvállal: **Központi-, víz-, lég- és gőz-**
fűtések, légszusz- és vízvezetékek,
csatornázások, szellőztetések, clozet-
tek, szivattyúk, vízerőművi emelő-
gépek stb., nemkülönben kőszén-,
olaj- és petróleum-váladékból nyert
gázok értékesítését czélzó készü-
lékek létesítését, városok, indóhá-
zak, nagyobb épületek és gyárak
számára.

Tervek, költségvetések, **jóvedelem**
előirányzatok gyorsan készíttetnek.

Legjobb minőségű
kőgagy-csővek raktáron.

Ökörpatkók

alkalmasak, tartósak és olcsók.

HANN' jeggyel ellátva.

Kérjen és figyeljen pon-
tosan ezen jegyre, mert
patkóink minden tekin-
tetben utolérhetlenek!

Rendes csülökpatkók ökrök részére. Szabadal-
mazott lópatkók, első díjakkal kitüntetett patkók, igás és
hátas lovak részére, szakférfiak által legmelegebben ajánlva.
Patkó- és csülökszegek. Sróf- és rúdvasalások,
vasalási eszközök és szerszámok.

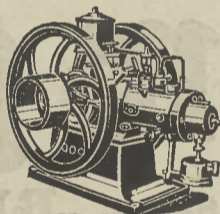
M. HANN'S SÖHNE
RAINFELD a/d. Gölsen N.-Ö.

Lyukfuró v. srófkészülékes hordódugólemezek cég-nyo-
mattal vagy anélkül, szállításra és beraktáro-
zásra szánt hordókhoz minden nagyságban és mennyiségben.

Minták és árjegyzékek ingyen!

Legujabb

OMEGA

nyersolajmotorok
és lokomobilok

Előnyei: Csekély üzemköltség
Nincs robbanó vagy tűzveszély
Nincs pénzügyőri ellenőrzés

Bárdos és Brachfeld műszaki és villamossági vállalat
Budapest, VI., Gyár-utca 5. szám.

A Mac LAREN

mely a mezőhegyesi nemzetközi ekeversenyen első díjat nyert

legideálisabb magajáró gőzeke.

Egyszerű kezelés, elsőrendű anyag, szolid munka. Az eddigi tapasztalatok szerint napi teljesítőképessége 18-35 hold, szénfogyasztása 50-70 kg., üzemköltsége 5-7.50 kor. holdanként.

Vezérképviselet:

FLEISCHL SAMU cégnél, **Budapest, V., Szabadság-tér 16. szám.**

Nagyszámu vevők névsora az ország minden vidékéről megtudható fenti vezérképviselettől, ki árajánlattal, felvilágosítással szívesen szolgál.

